

Вовк О.Р.Институт проблем воспитания
Национальной академии педагогических наук Украины**ОСНОВНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОГНИТИВНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТИ СТУДЕНТОВ К ГУМАНИСТИЧЕСКОМУ РЕШЕНИЮ СИТУАЦИЙ МОРАЛЬНОГО ВЫБОРА****Аннотация**

В статье охарактеризована когнитивная сфера личности и ее роль в готовности студентов к гуманистическому решению ситуаций нравственного выбора. Выявлены основные подходы к ее формированию. Установлено, что основной движущей силой в этой сфере является познавательная активность, основным показателем которой есть познавательная самостоятельность, которая в контексте нашего исследования предусматривает самостоятельную гуманистическую деятельность во время возникновения различных проблемных ситуаций на основе осуществления сознательного нравственного выбора.

Ключевые слова: когнитивная сфера, познавательная активность, когнитивный компонент, готовность, студенты, нравственные коллизии, проблемные ситуации, гуманистическое решение, нравственный выбор.

Vovk O.R.Institute of Problems on Education
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine**MAIN CHARACTERISTICS OF THE COGNITIVE COMPONENT OF READINESS OF STUDENTS TO HUMANISTIC RESOLVE SITUATION OF MORAL CHOICE****Summary**

In article the cognitive sphere of the person and its role in students' readiness to humanistic decision of situations of a moral choice is characterised. The basic approaches to its formation are revealed. It is established that the basic motive power in this sphere is the informative activity, the basic indicator of which in a context of our research provides independent humanistic activity during occurrence of various problem situations on the basis of realisation a conscious moral choice is.

Keywords: cognitive sphere, informative activity, cognitive component, readiness, students, moral collisions, problem situations, humanistic decision, moral choice.

УДК 378

ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ШКІЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЕПІЧНИХ ТВОРІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**Гричаник Н.І.**

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

У статті піднято проблему навчання студентів-філологів шкільного аналізу художніх творів у процесі їх методичної підготовки. Подано основні визначення дефініції «аналіз» у науковій та методичній літературі. Розкрито важливу роль і значення вузівського курсу методики викладання зарубіжної літератури у фаховій підготовці майбутніх учителів-словесників. Розглянуто основи проведення практичного заняття з теми «Особливості вивчення епічного твору», запропоновано низку завдань для підготовчого періоду. Доведено, що правильно проведений аналіз художнього твору впливає на результативність роботи словесника та рівень літературної освіти школярів.

Ключові слова: аналіз, шкільний аналіз, епічний твір, методика викладання літератури, методична підготовка, студент-філолог.

Постановка проблеми. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Державній програмі «Вчитель», Концепції гуманітарної освіти у вищих навчальних закладах наголошується на тому, що сучасна школа потребує фахівців нової генерації, конкурентоспроможних на ринку праці, мобільних, конструктивних і практичних, з високим інтелектуальним потенціалом, творчою активністю, які здатні до професійного саморозвитку, освоєння та

впровадження у педагогічну діяльність наукоємних технологій. У зв'язку з цим одним із пріоритетних напрямів реформування національної школи є модернізація всіх ланок освіти, зокрема і технології викладання як української, так і зарубіжної літератур. Тому проблема методичної підготовки майбутніх учителів зарубіжної літератури у вищому навчальному закладі є однією з важливих складових сучасної педагогічної освіти.

У процесі вивчення методики викладання зарубіжної літератури перед майбутніми словесниками

стоїть завдання не тільки якісно оволодіти теоретичним матеріалом, але й опанувати методичні аспекти викладання зарубіжної літератури як навчального предмета у школі, серед яких домінуючими є технологія вивчення художніх творів у їх родовій специфіці, методика проведення шкільного аналізу традиційними та новаторськими шляхами, вміння об'єктивно оцінювати класичні зразки світової літератури й трансформувати фундаментальні знання у новітні педагогічні технології. Оскільки, як показує практика, значна частина майбутніх учителів літератури не володіє на належному рівні методикою аналізу художнього твору. А це, у свою чергу, в майбутньому позначається на їхній педагогічній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне підґрунтя питання аналізу художніх творів знаходить у працях літературознавців М. Бахтіна, В. Виноградова, С. Єфремова, В. Сулими, А. Ткаченка, В. Марка, Р. Гром'яка, Л. Гуляка, Б. Шалагінова, О. Ніколенко та ін. Науковці доводять, що загальні положення літературознавства потрібні майбутнім учителям-словесникам як основа для наукового вивчення й глибокого розуміння літератури; описують традиційні види літературознавчого аналізу, визначають їхні специфічні риси; обґрунтовують нерозривний зв'язок форми і змісту художнього твору.

Організація та проведення шкільного аналізу зразків світового письменства, відмінність його від літературознавчого була предметом розгляду в історії методичної науки XIX–XX століть (Ф. Буслаєв, В. Водозов, В. Острогорський, В. Стоюнін, М. Рибникова, О. Мазуркевич, Т. Бугайко, Ф. Бугайко, М. Кудряшов, Є. Пасічник). Аналіз найвідоміших методичних праць науковців дає можливість зробити висновок про те, що видатні вчені минулих століть запропонували чимало цікавих підходів до вивчення літератури як мистецтва слова, до аналізу взагалі та шкільного аналізу, як нового методичного терміна, зокрема, обґрунтували доцільність застосування різних шляхів аналізу, ефективних методів і прийомів, видів навчальної діяльності.

На сучасному етапі розвитку методичної науки питання аналізу художніх творів залишається у колі наукових інтересів провідних методистів О. Ісаєвої, Ж. Клименко, А. Вітченка, Л. Мірошниченко, О. Куцевол, Г. Токмань, Л. Удовиченко та ін. Проте більшість їхніх розвідок стосуються загальноосвітньої школи, а не вищого навчального закладу; тісної співпраці вчителів та учнів різних вікових груп, тоді як проблемі навчання майбутніх учителів зарубіжної літератури шкільного аналізу художніх творів присвячена незначна кількість науково-методичних розробок.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Таким чином, критичний аналіз спеціальної літератури дає підстави зробити висновок про те, що на сьогодні майже не зустрічаються спеціальні дослідження з означеної теми, а проблема навчання майбутніх філологів шкільного аналізу художніх творів залишається актуальною і набуває особливого значення.

Мета статті – розкрити окремі аспекти методичної підготовки майбутніх учителів зарубіжної літератури до аналізу художніх творів, показати місце і роль методики викладання літератури у цьому процесі.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо сучасне трактування основної дефініції нашого дослідження. Укладачі словника української мови тлумачать аналіз як «метод наукового дослідження, що полягає в розчленуванні цілого на складові елементи; детальне, всебічне вивчення, дослідження» [5, с. 201].

За словником іншомовних слів, аналіз – метод дослідження, що полягає в мисленому або практичному розчленуванні цілого на складові частини [6, с. 35]. Літературознавчий словник-довідник подає трактування аналізу літературного твору як «логічної процедури, суть якої полягає у розчленуванні цілісного літературного твору на компоненти, елементи, в розгляді кожного з них зокрема та у взаємозв'язках з метою осягнення, характеристики своєрідності цього твору» [1, с. 38]. Отже, незважаючи на схожість у лексичному значенні пропонованого терміна в різних видах словників, воно не розкриває повністю зміст поняття. Тому у вагомих працях літературознавчого та методичного спрямування науковці теж по-своєму підходять до обґрунтування даного поняття. У контексті нашого дослідження заслуговує на увагу думка професора А. Ткаченка, який у підручнику «Мистецтво слова: Вступ до літературознавства», зосереджуючи увагу на питаннях поетики літературного твору, множинності його інтерпретацій, варіативності підходів, не залишає поза увагою і проблему аналізу. Він переконує, що саме у завершеному автором творі мають бути орієнтири (форма і зміст), придатні для літературознавчого аналізу, а сам аналіз визначає як «розчленування художнього тексту на елементи форми і змісту та покомпонентне їх дослідження» [7, с. 147–148].

На думку В. Марка, М. Моклиці, Ю. Ковбасенка художній твір, незалежно від того, у якій формі він існує, це не просто фрагмент життя, а витвір мистецтва, форма, штучно створена письменником. Тому під час літературознавчого аналізу потрібно вдало синтезувати досягнення сучасної лінгвістики й академічного літературознавства, щоб мати можливість правильно поділити твір на логічно завершені частини, дослідити їх місце і функціональну роль у загальній системі твору, відшукати такі прийоми, за допомогою яких можна зрозуміти, як автор перетворює життя на мистецтво. Автори доводять думку про те, що аналіз будь-якого твору слід закінчувати стислими висновками про основну ідею, авторську позицію та специфіку її втілення.

Таким чином, літературознавці стверджують, що немає принципової різниці, як рухатися в аналізі: від змісту до форми чи навпаки, оскільки в ньому однаково важливі обидва компоненти. А тому, розглядаючи твір, дослідник має виходити зі змістових і формальних особливостей саме того художнього тексту, який є об'єктом дослідження.

У сучасній методичній науці проблема аналізу художнього твору теж не залишається поза увагою. Методисти, як і літературознавці, переконані в тому, що аналізувати потрібно у єдності змісту і форми. Наприклад, Г. Токмань доводить, що на сучасному етапі літературної освіти аналіз художнього твору повинен відповідати наступним критеріям: формувати в учнів оцінні судження; активізувати їх життєвий (моральний) досвід; виробляти потребу послідуватися за митцем; розвивати творче мислення та уяву; виробляти особистісний підхід до оцінки художнього твору [8, с. 29]. А. Ситченко вказує на те, що «аналіз художнього твору в школі переслідує конкретну мету: сформувати в учнів наукове поняття про його зміст і форму, їхній взаємозв'язок; завдяки процесу й результату осягнення мистецтва слова вплинути на становлення домінуючих рис розвиненої особистості» [4, с. 69].

Професор Л. Мірошниченко зазначає, що учень, поступово навчаючись аналізувати твір, повинен вміти чітко визначити його структурні складові, досліджувати їх, робити ґрунтовні висновки; усвідомлювати зміст прочитаного матеріалу, давати самостійну,

критичну, обґрунтовану оцінку [2, с. 213]. Отже, проведений огляд ряду наукових праць дозволяє стверджувати, що аналіз художнього твору – це складний процес, від успішного проведення якого буде залежати результативність роботи вчителя та рівень усвідомлення учнями змісту прочитаного матеріалу.

Отримання фундаментальних теоретичних знань, формування практичних умінь і навичок відбувається під час навчання студентів – майбутніх учителів літератури у вищому педагогічному закладі, у процесі вивчення ряду фахових дисциплін. У зв'язку з цим виняткового значення набуває опанування ними вузівського курсу методики викладання літератури (як української, так і зарубіжної), оскільки його основна мета: «...досягнення студентами-філологами високого рівня професійної підготовки» [2, с. 5].

Ознайомлення з курсом надає можливість студентам пізнати своєрідність зарубіжної літератури як навчального предмета, поєднати отримані теоретичні знання, практичні вміння і навички в систему викладання, підготуватися до проведення уроків зарубіжної літератури в українській школі, ефективно використовуючи традиційні та новаторські методи, прийоми, види і шляхи аналізу класичних творів світової літератури відповідно до їх родової специфіки. Під час прослуховування лекцій, у ході виконання самостійних та індивідуальних завдань майбутні вчителі літератури ознайомлюються з понятійним апаратом дисципліни, а на практичних та лабораторних заняттях поглиблюють свої теоретичні знання, відпрацьовують уміння й навички роботи з текстом художнього твору, вчать методиці їх аналізу [3, с. 41-69].

Особливої уваги на заняттях з методики викладання зарубіжної літератури потребує важлива тема «Аналіз художнього твору», яку студенти детально опрацьовують під безпосереднім керівництвом викладача на лекціях та практичних заняттях. Навчальним робочим планом на вивчення та засвоєння складного теоретичного матеріалу передбачено: лекції – 4 академічні години, практичні заняття – 6 годин. На лекціях майбутні вчителі ознайомлюються з проблемою аналізу художнього твору в історії розвитку методики викладання літератури, принципами шкільного аналізу, відмінностями між літературознавчим та шкільним аналізом, основними шляхами аналізу творів різних родів і жанрів літератури (методика вивчення ліричних, епічних, драматичних творів). На практичних та лабораторних заняттях викладач перевіряє рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та вчить їх методиці аналізу художніх творів. Як показує практика, студентам особливо складно опанувати методику вивчення епічних творів.

Епічні твори, розгляд яких передбачено діючими програмами із зарубіжної літератури для загальноосвітньої школи, займають більшу частину програмового матеріалу і представлені великими (Е. Портер «Поліанна», Ж. Верн «П'ятнадцятирічний капітан», М. Сервантес «Дон Кіхот», В. Гюго «Собор Паризької Богоматері», Ф. Достоєвський «Злочин і кара» та ін.), середніми (Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра», Е. Т. А. Гофман «Крихітка Цахес на призвисько Ціннобер», О. де Бальзак «Гобсек», Ч. Діккенс «Різдвяна пісня у прозі» та ін.) та малими (А. Чехов «Хамелеон», «Товстий і тонкий», Ф. Кафка «Перевтілення», М. Павич «Дамаскін» та ін.) жанрами. Тому вивчення їх як явища словесного мистецтва відіграє важливу роль у формуванні літературної освіти учнів. Відтак зростає вимога й до вчителя-словесника, до його здатності враховувати

вікові та індивідуальні особливості вихованців, уміти вдало реалізувати всі етапи вивчення епічного твору, ефективно використовувати шляхи його аналізу, методи і прийоми навчання, розкривати учням духовні пошуки письменника, відображені в образах і ситуаціях прозового твору. Під час аналізу вчителі літератури також повинні пам'ятати основні характеристики епосу: оповідність (наративність), опис, авторський роздум, наявність сюжету, персонажів, здебільшого значний обсяг тексту.

Отже, сказане вище дає підстави стверджувати, що правильно організований і проведений вчителем шкільний аналіз епічних творів буде максимально сприяти активній пізнавальній роботі вихованців на уроці, глибокому засвоєнню тексту, оволодінню основними літературознавчими поняттями, що істотно впливатиме на якість їхньої літературної освіти, розвиток інтелектуальної сфери і підвищення культури читання. Тому особливої уваги на практичних заняттях з методики викладання зарубіжної літератури потребує тема «Особливості вивчення епічного твору», на засвоєння якої навчальним робочим планом передбачено лише 2 академічні години. Нами було розроблено план заняття, який вміщує перелік теоретичних питань для самостійного опрацювання студентами:

1. Жанрово-родові особливості епічних творів
2. Підготовка до сприйняття учнями епічного твору. Створення установки на читання.
3. Організація читання епічного твору учнями різного шкільного віку.
4. Шляхи аналізу епічного твору. Формування у школярів умінь і навичок цілісного аналізу тексту. Методика роботи над епізодом. Характеристика героя епічного твору.
5. Використання наочності і ТЗН під час вивчення епічних творів.
6. Роль заключних занять при вивченні «великих» епічних творів.

За рекомендованими літературними джерелами майбутні вчителі-словесники самостійно опрацьовують теоретичний матеріал, усвідомлюють його і вивчають основні дефініції з теми. Свідченням того, що студенти вдало засвоїли новий матеріал, є їхні правильні відповіді на поставлені викладачем запитання.

Пропонуємо декілька можливих варіантів:

- 1) Дайте визначення епосу як одного із родів літератури. Якими ознаками епічні твори істотно відрізняються від ліричних чи драматичних? Назвіть найвідоміші жанрові різновиди епосу.
- 2) Вкажіть етапи вивчення епічних творів. Прокоментуйте їх відмінності до кожної вікової групи учнів.
- 3) Поясніть, як вчителю потрібно налаштувати учнів на сприйняття епічного твору.
- 4) Виділіть найвідоміші шляхи аналізу епічних творів. Обґрунтуйте методику застосування кожного з них.
- 5) Розкрийте методику роботи над епізодом.

Студенти вдало застосовують нові знання, проявляють власну творчість, креативність, нестандартні підходи до вирішення та розв'язання практичних завдань, серед яких ми виокремлюємо наступні:

- пояснити специфіку вивчення епічного твору в основній і старшій школах;
- ознайомитися з планами-конспектами з вивчення епічного твору, які запропоновані у фахових періодичних виданнях із зарубіжної літератури;
- проаналізувати один із планів-конспектів уроку з вивчення епічного твору (за власним вибором), простежити структурованість навчального матеріалу, визначити переваги і недоліки обраних учителем методів, прийомів і видів роботи;

– написати план-конспект уроку з теми «Джек Лондон «Жага до життя». Проблеми життя і смерті, дружи і зради в творі. Характеристика героїв твору» (6 клас).

Вони під час виконання останнього завдання працюють над створенням розгорнутого плану-конспекту на запропоновану тему, правильно визначають навчально-виховну мету, тип уроку, детально розписують його зміст, використовуючи найбільш доцільну схему аналізу епічного твору. У сучасній методиці розроблено декілька схем аналізу, які можуть слугувати основою для професійної діяльності студентів. Хоча в кожній з них основний акцент зроблено на історії написання твору, його назві, жанровій специфіці, ідейно-тематичному змісті, композиції та особливостях сюжету, системі образів, актуальності його для сучасних читачів. Майбутні філологи вчаться розмежовувати поняття «шкільний аналіз» та «літературознавчий аналіз», оскільки пам'ятають про те, що у майбутньому в школі на уроках літератури вони виховуватимуть не філолога, а компетентного читача. Саме тому особливо важливо для них на практичних заняттях з методики викладання літератури оволодіти технікою проведення традиційних шляхів аналізу епічного твору («услід за автором», проблемно-те-

матичний, пообразний), усвідомити те, що аналіз буде результативним тільки при дотриманні єдності форми і змісту.

Таким чином, для майбутнього вчителя зарубіжної літератури аналізувати художній твір – це вміння визначати його складові, досліджувати їх, робити аргументовані висновки, давати самостійну критичну оцінку.

Висновки і пропозиції. Отже, аналіз наукової та методичної літератури з теми нашого дослідження засвідчив, що аудиторні заняття з методики викладання зарубіжної літератури сприяють особистісному поступовому зростанню та формуванню професійних умінь і навичок майбутнього словесника. Тому сучасні тенденції вітчизняної системи освіти і педагогічної науки, важливість вузівської підготовки вчителя-словесника зумовлюють нагальну потребу в перегляді навчальних планів та збільшенні кількості аудиторних занять (лекційних і практичних) з методики викладання літератури.

Стаття не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробці методики навчання майбутніх учителів зарубіжної літератури шкільного аналізу епічних творів.

Список літератури:

1. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – С. 38.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Леся Федорівна Мірошніченко. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 432 с.
3. Недайнова Т. Б. Мистецтво викладання літератури в школі / Тамара Борисівна Недайнова. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 41-69.
4. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: [монографія] / Анатолій Люціанович Ситченко. – К., 2004. – 110 с.
5. Словник української мови / [Шевченко Л. Л., Чумак В. В., Ярун Г. М., Шевченко І. В., Бугаков О. В., Білоноженко В. М.]; під ред. В. М. Русанівський – Київ, 2000. – Т. 1. – С. 201.
6. Словник іншо мовних слів / Укладачі С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – Київ, «Наукова думка», 2000. – С. 35.
7. Ткаченко А. О. Вступ до літературознавства: Підручник / Анатолій Олександрович Ткаченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – С. 147-148.
8. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція / Г. Л. Токмань. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с.

Гричаник Н.И.

Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко

ПРОБЛЕМА ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ЗАРУБЕЖНОЙ ЛИТЕРАТУРЫ ШКОЛЬНОМУ АНАЛИЗУ ЭПИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В ПРОЦЕССЕ ИХ МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ

Аннотация

В статье поднята проблема обучения студентов-филологов школьному анализу художественных произведений в процессе их методической подготовки. Поданы основные определения дефиниции «анализ» в научной и методической литературе. Раскрыто важную роль и значение вузовского курса методики преподавания зарубежной литературы в профессиональной подготовке будущих учителей-словесников. Рассмотрено основы проведения практического занятия с темы «Особенности изучения эпического произведения», предложено ряд заданий для подготовительного периода. Доказано, что правильно проведенный анализ художественного произведения влияет на результативность работы словесника и уровень литературного образования школьников.

Ключевые слова: анализ, школьный анализ, эпическое произведение, методика преподавания литературы, методическая подготовка, студент-филолог.

Hrychanyk N.I.

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

THE PROBLEM OF TEACHING FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LITERATURE TO SCHOOL ANALYSIS OF EPIC WORKS DURING THEIR METHODOLOGICAL PREPARATION

Summary

The article raised the problem of training of students-philologists to school analysis of artistic works in the process of methodical preparation. The basic definitions of «analysis» submitted in scientific and methodical literature are considered. It is revealed the role and value of the university course «Technique of teaching foreign literature» in the professional education of future teachers-philologists. The basis of practical lesson on the topic «Features of studying the epic work» are considered and several tasks for the preparatory period are suggested. It is proved that properly organized analysis of artistic work influences the performance of the teacher's work and the level of literary education of schoolchildren.

Keywords: analysis, school analysis, epic work, technique of teaching foreign literature, methodical preparation, student-philologist.

УДК 37.015.31

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДЖ. Р. Р. ТОЛКІНА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ УПРОВАДЖЕННЯ У МАСОВУ ПРАКТИКУ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лабунець Ю.О.

Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

У статті розглянуто два основні теоретико-методичні підходи Дж. Р. Р. Толкіна щодо організації виховання моральної особистості та упровадження даних ідей у масову практику виховної діяльності: антропоцентричний та соціоцентричний, кожен з яких може реалізуватися окремо. Автор у статті розглянув слабкі сторони сучасної організації виховного процесу та ті орієнтири, які могли б оптимізувати організацію виховання (зокрема побудованого на основі формування моральної особистості) та надав рекомендації щодо успішного впровадження у масову практику виховної діяльності.

Ключові слова: виховання моральної особистості; моральна особистість; масова практика виховної діяльності; Дж. Р. Р. Толкін; творчість Дж. Р. Р. Толкіна теоретико-методичні підходи щодо організації виховання.

Постановка проблеми. Досліджуючи та аналізуючи сучасне співвідношення педагогічної науки та практики в теперішній час, ми відмічаємо загальні тенденції розвитку педагогічної науки у контексті зростання її ролі у контексті сучасних українських освітніх орієнтирів та парадигм (це знаходить відображення у наявності значної частини закоординованих та захищених кандидатських та докторських дисертацій; створенні інститутів виховання та лабораторій у багатьох містах України, що опікуються саме практичною стороною даного питання та їх співпраця із освітніми закладами всіх рівнів), детермінування потреб не лише педагогічної практики, але і широкої соціальної практики (стимулюється необхідністю піднесення якості навчання і виховання дітей, розвитком духовних, моральних, родинних, громадянських, національних і особистісних цінностей, матеріальними умовами життя суспільства).

Значні перетворення, переорієнтації та трансформації освітніх реформ, парадигм (так і філософії освіти загалом) вносяться завдяки педагогічним і психологічним дослідженням, що лише не в значній частині стимулюються та підкріплюються практикою, але тим не менш ми констатуємо, що сьогодні в контексті оптимізації освітніх програм щодо практичного впровадження наукових досліджень (частка складає не менше ніж 25% від за-

гальної кількості годин на навчальний рік), педагогічна практика загалом, а виховна зокрема – не обмежуються вже наявним досвідом, який склався раніше, а ставлять своєю метою його прогресивне перетворення, що сприяє вивіщенню прогностичної ролі педагогічної науки, що фокусує увагу сьогоднішніх науковців-практиків уже не безпосередньо на інноваційних знахідках в освіті та вихованні, а на їх інноваційності у цілому, імплементації, аплікуванні та удосконаленні.

Основним чинником оптимізації співвідношення педагогічної теорії і практики є впровадження досягнень науки, кращого досвіду й технологій у практику, оскільки наука (як пізнання) існує не для самої себе, а для практики, для піднесення освіти і поліпшення якості життя людей. Ми вважаємо, що в контексті організації виховання має здійснюватися вибіркове впровадження у практику, а зокрема масову практику виховної діяльності, що має базуватися на принципі значного обсягу наукового знання з даного питання і розглядом специфіки організації, впровадження, педагогічного супроводу тощо.

В контексті даної необхідної необхідності, ми вважаємо доцільним, дослідження та впровадження у масову практику виховної діяльності досвіду зарубіжних освітан та педагогів, які завдяки своїй педагогічній спадщині набули визнання світового освітнього товариства, зокрема відомого освітнього